

Priča o kravati

Vesna Miličević, mag. bibl.

Trgovačka i tekstilna škola u Rijeci

ansev55@gmail.com

Ovo je priča o školi koja se odlučila svome gradu darovati kravatu od 10 metara, plave boje Rijeke. To je ujedno i priča o zahtjevnom projektu na razini jedne škole koji je u svojim granicama mogućnosti bio ništa manje megalomanski izazov od onoga 2003. godine kada se jedna (mnogo veća) kravata, crvene boje, u spektakularnoj instalaciji projekta *Academica Cravatica*, ovila oko Pulske arene, najčuvenijeg rimskog amfiteatra na svijetu i simbolički povezala prošlost i budućnost, antiku i suvremenu civilizaciju. Tada je više od milijardu ljudi putem svjetskih medija vidjelo taj dosad najveći projekt *Academice Cravaticae*. Od tog dana, 18. listopada 2003. godine, obilježava se Dan kravate, a Hrvatski sabor, 17. listopada 2008. godine iskazao je posebnu čast kravati proglašivši Dan kravate koji se obilježava 18. listopada.

Danas, deset godina kasnije, slaveći dan kravate, učenici i nastavnici Trgovačke škole u Rijeci, projektom su izašli izvan prostora škole da bi poklonili svome gradu kravatu koja će, oslikana riječkim simbolima, krasiti Korzo i time podsjetiti javnost da je kravata hrvatski simbol i proizvod i da je **Hrvatska** domovina kravate.

No, to nije samo priča o simboličnoj vrijednosti kravate koja u stvarnosti i jeste jedini hrvatski simbol koji je univerzalno poznat i prepoznatljiv u svijetu, koja je istodobno simbol Europe i znak nekih temeljnih ljudskih vrijednosti već je to **priča o viziji jedne škole** u prepoznavanju vrijednosti i eksponiranju vještina i umijeća njezinih učenika. Priča je to o *zanimanjima Krojač i Dizajner odjeće* koja otvaraju i ostvaruju budućnost, priča o promociji Škole, o Rijeci, o Republici Hrvatskoj i o hrvatskoj baštini u Europskoj godini kulturne baštine, 2018., priča koja je zainteresirala širu javnost i medije.

Ideja o postavljanju kravate oko riječkog Gradskog tornja rodila se spontano, prošle godine, na jednom nastavničkom vijeću.

Postaviti kravatu zvučalo je doista jednostavno, no vrijeme koje je uslijedilo nakon toga, u provedbi iste ideje, pokazalo je koliko je to zahtjevan posao, počevši od administrativnih zapreka na koje smo nailazili (propisa, zakona, zaštite spomeničke baštine¹, potrebe dobivanja mnogih dozvola

¹ **Gradski toranj** je jedan od simbola grada Rijeke. Zaštićeni je spomenik kulture kao "Vrata od mora" kroz koja se ulazilo u Rijeku. U 17. stoljeću toranj je povišen, a na njega je postavljen sat, te se udomaćio naziv *Satni toranj, Torre d'orologio*. Satovi koji su 1784. postavljeni funkcionirali su sve do 1873. godine, kada su zamijenjeni satnim mehanizmom koji je pokazivao vrijeme u Beču na međunarodnoj izložbi. Taj je sat je i danas u funkciji. Građani Rijeke zakazivali su sastanke "sotto la torre" ili "pod urilom". Toranj je također bio ukrašen natpisima, grbovima i bistama habzburških vladara. Tako je nad ulaznim vratima habsburški dvoglavi orao. Na arhitravu su natpisi, od kojih jedan evocira uspomenu na Leopolda I. On je Rijeci 6. lipnja 1659. godine odobrio grb dvoglavog orla, s obje glave okrenute na istu stranu koji stoji na posudi iz koje teče voda. Ispod grba je deviza *INDEFICIENTER* (što znači *NEPRESUŠIVO*). Taj je grb također na tornju. Drugi natpis evocira uspomenu na dolazak Karla VI. u Rijeku, 1728. godine. Nakon katastrofalnog potresa u Rijeci 1750, Marija Terezija je gradu dodijelila sredstva za obnovu i plan izgradnje novoga grada (*civitas nova*), s tim da Stari grad ostane nepro-

na nivou grada) preko osmišljavanja, izrade dizajna, nacрта, dimenzija, konstrukcije, simbola grada do samog krojenja, šivanja i u konačnici samog postavljanja kravate.

Vremenski je bilo neizvedivo u mjesec dana provesti toliko zahtjevan projekt. Stoga smo se morali zadovoljiti skromnijim obilježavanjem, a tijekom školske godine koja dolazi, poraditi na tom projektu i njegovoj objavi. Činom postavljanja Kravate na Korzu grada Rijeke, učenici i profesori Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci aktivno su se priključili obilježavanju Svjetskog dana kravate, 18. lipnja 2018.

To je jednogodišnji projekt Škole u kojem su direktno ili indirektno uključeni učenici i nastavnici svojim većim ili manjim doprinosom, počevši od samog prijedloga ideje, potpore školske knjižnice u slobodnom i sigurnom pristupu informacijskim izvorima, istraživačkim radionicama učenika, do idejnih crteža izrade projekata, idejnog osmišljavanja grba grada Rijeke i provedbe u djelo; konkretne tehničke konstrukcije kravate – uz najveću zaslugu onih koji su računali, krojili, šivali, tehnički sudjelovali u postavljanju (i svim onim poslovima prije i kasnije: komunikaciji s medijima i raznim drugim suportima kao što su najave, slikanje i izvještavanje, bez čega sav taj trud ne bi bio vidljiv. Svjedočanstvo trenutka kada je takva jedina kravata, uradak učenika i nastavnika Trgovačke i tekstilne škole u Ri-

mijenjen. Po projektu arhitekta Antuna Gnamba, toranj je oko 1801. obnovljen, dodan mu je tambur i kupola. Godine 1890. arhitekt Filibert Bazarig podario mu je novo ruho historicizma i pokrio ga sadašnjom kupolom. Gradski toranj je kao značajan spomenik kulture obnovljen i konzerviran 1983. godine.

(https://hr.wikipedia.org/wiki/Gradski_toranj_u_Rijeci, 21.10.2018.)

jeci, izašla iz školskog praktikuma za šivanje, suradnjom i posredstvom grada Rijeke i riječkih vatrogasaca te zavijorila na Robnoj kući Korzo, ispunilo je Školu ponosom.

Projekt se provodio u fazama koje su zahtijevale precizne izračune dimenzija te idejni nacrt grba i simbola Grada koje je trebalo oslikati na kravati – za što je najzaslužnija prof. Maja Bižaca. Za tehničku izvedbu krojenja i šivanja i konačnu izvedbu kravate najzaslužnije su Sanja Jagić Hviždalek, prof. i Renata Štefan Barišić, prof. te učenici smjera Tekstil i odjeća (zanimanje krojač) i smjera Likovna umjetnost i dizajn (zanimanje dizajner odjeće). Ostali suporti (oni “manji”), mada sami po sebi značajni, u odnosu na njihov rad i trud, nisu *toliko* značajni.

U konačnici, ravnateljica Škole Antonija Bukša, svojom velikom upornošću i trudom uspjela je od Grada Rijeke dobiti dozvolu za postavljanje kravate, ali ne na Gradskom tornju, već u njegovoj neposrednoj blizini, Robnoj kući Korzo.

Na Svjetski dan kravate, 18. listopada 2018., učenice Škole, odjevene u vlastite kreacije i modele odjeće inspirirane kravatom, zainteresiranim su građanima na Korzu pokazivale umijeće vezivanja kravate. Akteri samog čina, pozirali su raznim medijima koji su se okupili da ovjekovječe događaj postavljanja kravate. Tehnički tim nastavnika i učenika, na vrhu Robne kuće Korzo čekao je dolazak Javne službe vatrogasaca, bez čije potpore ništa ne bi bilo moguće. Na tome im svesrdno zahvaljujemo. Zahvaljujemo učenicima i profesorima Građevinske tehničke škole na uloženom trudu i

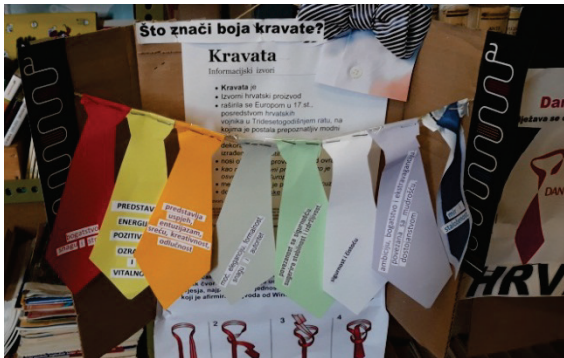
volji da svoje bogato iskustvo i znanje o konstrukciji podijele s nama i svim prisutnim građanima Rijeke.

Pljesak je uslijedio nakon pet sati strpljivog čekanja koliko je vremenski trebalo da se kravata instalira na Robnu kuću Korzo.

Školska knjižnica je dio ove priče, dio ove vizije i ovog projekta kroz istraživačke i obrazovne radionice informacijske pismenosti u cilju promicanja kulturno-povijesne baštine i izvora o hrvatskom podrijetlu kravate.

Cilj obilježavanja Dana kravate 18. listopada bio je uputiti na važnost kravate kao izvornog hrvatskoga proizvoda, dekorativnog odjevnog predmeta i modnog dodatka. Relevantne rezultate pretraživanja informacijskih izvora, učenici su uobličili i prikazali informativnim panoom “Kravata – hrvatski simbol ljudskih vrijednosti” koji je ostao u prostoru školske knjižnice, ali plava kravata Trgovačke i tekstilne škole, skrojena i sašivena po mjeri Škole, našla je svoje mjesto na Riječkom Korzu – kao svjedočanstvo uspjehu i simbolu ljudskih vrijednosti o čemu informacija, riječ i slika putuju dalje.

Izvorne fotografije autora članka, V. M.

Izvor slike:

<http://rijecanin.rtl.hr/foto-na-korzu-izvjesena-kravata-duga-10-metara-ukrasena-rijeckim-simbolima>

(preuzeto 21.10.2018.)

O događaju se može pogledati na Internet izvorima:

- Cropix. https://www.cropix.hr/index.php?menuid=gallery_cropix&gid=122589
- Riječanin. <http://rijecanin.rtl.hr/foto-na-korzu-izvjesena-kravata-duga-10-metara-ukrasena-rijeckim-simbolima/> (pristup 18.10.2018.)
- Rijeka danas. <https://www.rijekadanas.com/divovska-kravata-na-korzu/> (pristup 18.10.2018.)
- Novi list. <http://www.novolist.hr/Vijesti/Rijeka/KRAVATA-DUGA-DESET-METARA-NA-KORZU-Poklon-ucenika-i-profesora-Trgovacke-i-tekstilne-skole> (pristup 19.10.2018.)
- Fiuman. <https://www.fiuman.hr/na-rk-korzo-ce-se-staviti-kravata-dugacka-cak-deset-metara/> (pristup 18.10.2018.)

Video:

- Gradski toranj – Korzo, Rijeka, Svjetski dan kravate 18. 10. 2018.
Izvor: Live Cam Croatia – Web cams YouTube – 2 days ago:
<https://www.youtube.com/watch?v=gsol6X9oqIw> (pristup 21.10.2018.)

